

Antal Gábor

A „31-csomós” Burke – Egy legenda születése

Az 1942 júniusának elején a Midway-szigeteken aratott győzelem után az amerikai hadvezetés úgy döntött, átveszi a hadászati kezdeményezést a Csendes-óceánon. Az offenzíva megkezdésének helyszínéül a hadszíntér balszárnyát, a délnyugat-csendes-óceáni térséget választották. Stratégiai céljuk az volt, hogy megvédjék Ausztráliát és Új-Zélandot, valamint biztosítsák az ezekbe az országokba vezető hajózási útvonalakat. E cél elérésének legfőbb akadálya a térség legnagyobb japán erődítménye, az Új-Britannia szigetén fekvő hatalmas rabauli haditengerészeti és légitámaszpont volt. Ezt kellett a szövetségeseknek semlegesíteni.

Egy igen összetett, kombinált stratégiai tervet dolgoztak ki. Két irányból kívánták megközelíteni Rabault. Douglas MacArthur tábornok, a szövetséges erők délnyugat-csendes óceáni parancsnoka amerikai és ausztrál csapatokkal Port Moresby-ből kiindulva megkezdte az Új-Guinea szigetén előrenyomuló japánok visszaszorítását, így haladva Rabaul felé. Chester W. Nimitz tengernagy, az Egyesült Államok Csendes-óceáni Flottájának főparancsnoka a Salamon-szigetek elfoglalását kapta feladatul. Az első lépés Tulagi és Guadalcanal szigetek elfoglalása volt. Ez utóbbi különösen nagy jelentőséggel bírt, mert a hírszerzés jelentései szerint a japánok egy újabb repülőtér építésébe kezdtek. Ha ez elkészül, elvághatják az Ausztrália felé tartó hajók útját. Robert Ghormley¹ tengernagy, a délnyugat-csendes-óceáni haditengerészeti erők parancsnoka ezért egy igen erős, 26 hadihajóból álló flottát indított a partraszállás fedezésére és a partraszálló tengerészgyalogosok védelmére, amelyben három nehéz repülőgép-hordozó, és az újonnan épített NORTH CAROLINA csatahajó is benne volt. A flotta irányítását Frank Fletcher² tengernagy, a midway-i győztes végezte, a partraszálló egységeket fedező hajóraj felett pedig Richmond Turner³ ellentengernagy parancsnokolt.⁴

---

¹ Ghormley, Robert L. (1883-1958): Az Oregon állambeli Portland-ben született. 1906-ban végzett az USA Haditengerészeti Akadémiáján. Az első világháborúban a NEVADA csatahajón szolgált. 1942 nyarán nevezték ki a Csendes-óceánra. Aggodalmaskodó természete miatt Nimitz végül leváltotta. Bővebben: <http://www.history.navy.mil/photos/pers-us/uspers-g/r-ghorml.htm> 2013. 09. 10.

² Fletcher, Frank J. (1885-1973): Az iowai Marshalltown-ban született. 1906-ban végzett Annapolisban. Az első világháború alatt az Atlanti-óceánon szolgált, megkapta a Navy Cross kitüntetést. A második világháború kitörése a Wake-szigeten érte. Nimitz őt nevezte ki a 17. csapásmérő egység parancsnokának, e beosztásban irányított a Korall-tengeren és Midway-nél. Később az Észak-Csendes-óceánon szolgált. Bővebben: <http://www.history.navy.mil/photos/pers-us/uspers-f/fj-fltr.htm> 2013. 09. 10.

³ Turner, Richmond K. (1885-1961): Portland-ben született. 1908-ban végzett az Akadémián, majd csatahajókon szolgált. 1941 végén nevezték ki a Csendes-óceánra, ahol a tárgyalat hadműveletben játszott szerepe után a flotta egyik legfontosabb műveleti tervezője lett, ő készítette el többek között a (végül meg nem valósult) tervet a Japán elleni invázióra. Bővebben: <http://www.history.navy.mil/photos/pers-us/uspers-t/rk-turnr.htm> 2013. 09. 10.

⁴ WIEST, Andrew - MATTSON, Gregory L.: *Harc a Csendes-óceánon*. Hajja&Fiai Könyvkiadó, Debrecen, 2002. 103-107.

A támadás 1942. augusztus 6-án indult meg. Bár a tengerészgyalogosok gyorsan elfoglalták Tulagit és a Guadalcanalon épített repülőtérét egyaránt, a japán válszcspás egyértelművé tette, hogy sokkal nehezebb hadművelet lesz ez, mint amire számítottak. Jamamoto Isoroku tengernagy, a Japán Egyesített Flotta főparancsnoka egy hét cirkálóból és egy rombolóból álló flottát indított Guadalcanal felé Mikava Gunicsi⁵ altengernagy vezetése alatt. A japán hajók roppant ügyes manőverekkel észrevétlenül átlopakodtak a Savo-sziget és Guadalcanal közötti szoroson, és augusztus 9-én hajnali 1:30-kor meglepetésszerű torpedó- és tüzérségi tüzet nyitottak. Az ausztrál CANBERRA cirkáló néhány perc alatt elsüllyedt, és hamarosan követte a hullámsírbá négy másik amerikai cirkáló, a QUINCY, az ASTORIA, a CHICAGO és a VINCENNES. Turner többi hajójával a nyílt tengerre vonult vissza. Ez volt az amerikai haditengerészet legnagyobb veresége 1812 óta. A legközvetlenebb következmény az volt, hogy a Guadalcanal felé tartó szállítóhajók teljesen védtelenek maradtak a japán hadihajók előtt. Mikava azonban visszavonulást rendelt el, mert tartott attól, hogy az amerikai repülőgép-hordozók ellentámadást indítanak ellene. Nem tudta, hogy ezek – üzemanyag-feltöltésre - már korábban távoztak a térségből. Így a partraszállt tengerészgyalogosok Guadalcanalon maradhattak, utánpótlásuk jelentős része viszont nem jutott el oda. A következő hónapokban több nagy tengeri ütközet is zajlott Guadalcanal térségében.⁶

Ütközet	Időpont	Japán veszteségek	Amerikai veszteségek
Salamon-tengeri ütközet	1942. augusztus 24.	1 könnyű hordozó és 1 romboló elsüllyedt, 2 repülőgép-hordozó súlyosan megrongálódott	1 repülőgép-hordozó megrongálódott
Esperance-foki ütközet	1942. október 11.	1 nehézcirkáló és 1 romboló elsüllyedt, 1 nehézcirkáló megrongálódott	1 romboló elsüllyedt, 1 könnyűcirkáló és 1 romboló megrongálódott
Santa Cruz-szigeti ütközet	1942. október 26.	1 repülőgép-hordozó és 1 nehézcirkáló súlyosan megrongálódott, 1 könnyű repülőgép-hordozó megrongálódott	1 repülőgép-hordozó és 1 romboló elsüllyedt, 1 repülőgép-hordozó és 2 romboló súlyosan megrongálódott
2. savo-szigeti ütközet	1942. november 15.	2 csatahajó és 4 romboló elsüllyedt	2 könnyűcirkáló és 7 romboló elsüllyedt
Tassafarongai ütközet	1942. november 30.	1 romboló elsüllyedt	1 nehézcirkáló elsüllyedt, 3 megrongálódott

Tengeri ütközetek a Salamon-szigetekenél, 1942. augusztus-december.

http://ww2db.com/battle_spec.php?battle_id=8 2013. 09. 10.

⁵ Mikava, Gunicsi (1888-1981): Hirosimában született. 1910-ben végzett a Császári Haditengerészeti Akadémián, majd egész pályafutása alatt csatahajókon és cirkálókon szolgált. A tárgyalt időszakban a 8. flotta parancsnoka, később harcolt a Leyte-öbölnél is. Bővebben NISHIDA, Hiroshi: Materials of IJN: Mikawa, Gunichi. <http://homepage2.nifty.com/nishidah/e/px38.htm#v025> 2013. 09.10.

⁶ WIEST-MATTSON: 112-120.

Mint a táblázatból kitűnik, a hadjárat haditengerészeti szempontból (is) egy váltakozó szerencsájú, felőrlő anyagcsatává vált. Bár a japánok egész idő alatt igyekeztek minél nagyobb mennyiségű embert és hadianyagot juttatni a szigetre (az ezeket szállító rombolók kapták a híres „Tokió-expressz” nevet), az év végére az amerikaiak egyértelműen felülkerekedtek ellenfeleiken. 1943. február 8.-ra az utolsó japán egységeket is elűzték Guadalcanalról.⁷

A Rabaul felé történő előretörés következő fázisa a Salamon-szigetek fennmaradó részeinek, majd Bougainville szigetének elfoglalása volt. Ám mielőtt még megindulhattak volna, két jelentős fegyvertényre került sor. 1943 márciusában a japán haditengerészet légierije hatalmas támadást intézett a Guadalcanal térségében tartózkodó amerikai hadihajók ellen. Bár a pilóták tapasztalatlansága miatt nem sikerült komolyabb veszteségeket okozniuk, az elküldött jelentésekből Jamamoto tengernagy azt a következtetést vonta le, hogy fényes győzelmet arattak. Hogy tovább erősítse emberei morálját, egy nagyszabású látogatást készült tenni az itteni bázisokon. Az amerikai hírszerzés azonban tudomást szerzett erről, és 1943. április 18-án a japán tengernagyot szállító repülőgépet megtámadták az amerikai vadászgépek, és a lángoló roncs csakhamar az őserdőbe zuhant. Az Egyesült Államok legveszedelmesebb itteni ellenfele nem jelentett veszélyt a továbbiakban.

A „Cartwheel” fedőnevet viselő hadművelet Új-Georgia, majd Vella Lavella sziget-támaszpontjainak elfoglalása után érte el Bougainville-t. Ez volt a Rabaul felé dél-délkeleti irányból indított támadás utolsó állomása, és itt lépett először színre ezen írás „főhőse”, Arleigh A. Burke sorhajókapitány.

Amikor Burke sorhajókapitány 1943. október 23-a reggelén fellépett új zászlóshajója, az Espiritu Santo-szigetnél horgonyzó CHARLES S. AUSBURNE romboló fedélzetére, üdvözölte tisztjeit, és tanácskozásra hívatta a DYSON, a STANLY és CLAXTON rombolók parancsnokait. A zászlóshajóval együtt ez a három egység alkotta a 45. romboló-osztályt. Ez a közvetlenül Burke parancsnoksága alatt álló csoport az egyik fele volt a szintén általa irányított 23. rombolórajnak. A hajóraj másik felét az ugyancsak négy egységből álló 46. romboló-osztály alkotta, melynek parancsnoka, Bernard L. Austin⁸ sorhajókapitány, szintén részt vett a megbeszélésen. A 46. romboló-osztály igen összeszokott, harcedzett alakulat volt, mely a Guadalcanal-nál vívott harcokban esett át a tűzkeresztségen. Burke az értekezleten jelen lévő tisztjei előtt ismertette azt a kísérleti doktrínát, amit ő dolgozott ki és sokszorosított, míg Sydney-ből a hadszíntérre tartott. Ez tömören meghatározta annak a fejlődésnek az alapelveit, amelyen a romboló-hadviselés keresztülment, mielőtt ő megérkezett volna a Délnyugat-Csendes-óceánra. Az értekezleten részt vevő parancsnokokat lenyűgözte Burke felkészültsége, aminek segítségével min-

⁷ WIEST-MATTSON: 122.

⁸ Austin, Bernard L. (1902-1979): A dél-karolinai Wagener-ben született. 1924-ben végzett az akadémián, a háború alatt először az Atlanti-óceánon szolgált, részt vett az észak-afrikai partraszállás biztosításában is. Később átkerült a Csendes-óceánra, ahol a háború végéig rombolókat irányított. Később harcolt Koreában is. Altengernagyként vonult nyugállományba. Bővebben: http://www.history.navy.mil/ar/alfa/austin_bl.htm 2013. 09. 10.

den részletre kiterjedő válaszokat adott a felmerülő kérdésekre. Látszott, hogy már régen átgondolta a lehetséges problémákat, és mindenre talált megoldást, amelyeket tömör, egyértelmű és világos utasításokban hozott alárendeltjei tudtára. Másnap kora reggel, hajóraját a Florida-szigeten lévő Purvis-öbölben hagyva, Burke repülőgépen Camp Crocodile-be utazott egy újabb megbeszélésre, amelyet ezúttal a délnyugat-csendes-óceáni tengerészeti erők új parancsnoka, William F. Halsey⁹ tengernagy tartott. Ezen a találkozón a tengernagy ismertette beosztottjaival a következő invázió tervét, melynek célpontja a Bougainville-sziget volt. Burke örömmel üdvözölte az összegyűlt tisztek között régi barátait, Aaron S. „Tipp” Merrill,¹⁰ Theodor S. „Ping” Wilkinson¹¹ és Raymond H. Thurber ellentengernagyokat. Halsey tengernagy nyitotta meg a konferenciát, majd átadta a szót Thurber-nek, aki felvázolta a tervet. E szerint, miután az előzetes légi- és tengeri bombázás zavarba hozza és szétzilálja a szigetet védő japán erőket, a 39. csapásmérő egység által fedezett 3. partraszálló erő, 14 000 tengerészgyalogossal partra száll a Torokina-foknál az Augusztus császárnő-öbölben, Bougainville nyugati partjának nagyjából közepén. Valamennyien egyetértettek abban, hogy ez merész, de logikus lépés – merész, mivel megkerülik a Treasury- és a Shortland-szigeteket, valamint el kell haladniuk a Bougainville déli oldalán létesített japán légítámaszpont mellett, ugyanakkor logikus, hogy a gyengén védett Torokina-foknál támadjanak, amely félúton volt a nagy sziget északi és déli oldalain épített japán repülőterek között. Az itt partraszállt amerikai csapatok megkísérelhetik a dzsungelen áthatolva elfoglalni valamelyik japán légítámaszpontot (ahogy korábban az új-georgiai Mundánál tették), vagy ha erre nincs lehetőség, építhetnek egy saját repülőteret, és védelemmel azt (ahogy Guadalcanal-nál tették).¹²

A következő napon, október 25-én délután gyülekezett Merrill ellentengernagy 39. csapásmérő ereje a Purvis-öbölben. Az alakzat elején haladt Burke sorhajókapitány 45. romboló-osztálya (a flotta kísérőhajóit a 23. rombolóraj egységei képezték, amelynek szintén Burke volt a parancsnoka). Ebben a CHARLES F. AUSBURNE zászlóshajón kívül a DYSON, STANLY és CLAXTON rombolók tartoztak. A fő haderőt Merrill ellentengernagy 12. cirkáló-osztálya alkotta, melybe zászlóshajója, a MONTELLIER könnyűcirkáló, valamint a CLEVELAND, a COLUMBIA és a DENVER könnyűcirkálók tartoztak. Az alakzatot Bernard L. Austin sorhajókapitány 46. romboló-osztálya zárta, amely a SPENCE, a THATCHER, a CONVERSE és

⁹ Halsey 1942. október 18-án vette át Ghormley tengernagytól a délnyugat-csendes-óceáni haditengerészeti erők parancsnoki posztját.

¹⁰ Merrill, Aaron S. (1890-1961): A Mississippi állambeli Brandon Hall-ban született. 1912-ben végzett Annapolisban, majd rombolókon és cirkálókon szolgált. 1939 óta szolgált a Csendes-óceánon. Ő volt az első tengerészeti parancsnok, aki ütközetben radar-irányítású tűzvezetést használt. Bővebben: <http://www.geocities.com/Pentagon/Quarters/7858/bios/merrillas.html> 2013. 09. 10.

¹¹ Wilkinson, Theodor S. (1888-1946): 1909-ben végzett az akadémián, beosztott tisztként csatahajókon, parancsnokként rombolókon szolgált. A második világháború alatt a haditengerészeti hírszerzés vezetői posztjáról került át a Csendes-óceánra. Harcolt többek között Új-Georgiánál, Vella Lavellánál, valamint Peleliunál és a Fülöp-szigeteken is. Bővebben: <http://www.findagrave.com/cgi-bin/fg.cgi?page=gr&GRid=7668263> 2013. 09. 10.

¹² http://www2db.com/battle_spec.php?battle_id=8 2013. 09.10.

a FOOTE rombolókból állt. Austin a SPENCE fedélzetéről irányította hajóit.¹³

Burke rádión utasította alárendeltjeit, hogy délután, miután végeztek az üzemanyag-feltöltéssel, jelentkezzenek. Közben megsemmisítette a hajókat. Nagyot nevetett azon, amit az egyik torpedóvető csőre festve látott: egy mokaszint, ágyékkötőt és tollas fejpántot viselő kis indián nyilat lő ki egy Tojo¹⁴-ra hasonlító japán figurára. Burke-nek egy Little Beaver nevű ismert képregény-figura jutott eszébe róla, és még aznap este javasolta beosztottjainak, hogy válasszák a nevet és a figurát alakulatuk szimbólumának. Ezentúl a 23. rombolórajt „*Little Beavers*” becenéven emlegették.¹⁵

Másnap reggel a CLEVELAND és a DENVER, az AUSBURNE és három másik romboló kíséretével, mint a 39.3-as harccsoport, elhagyta a Purvis-öblöt és kifutott a szorosba. Őket követte nyolc csapatszállító hajó, melyeket három romboló biztosított. Később csatlakozott hozzájuk további négy csapatszállító. A harccsoport feladata az volt, hogy biztosítsák a csapatszállítókat, és verjék vissza a sötétedés után a Treasury-szigetek felől esetlegesen támadó japán tengeri erőket. Az egység zavartalanul megközelítette a szigeteket, és a partra tett 6000 új-zélandi katona gyorsan el is foglalta őket. Egy japán felderítő hidroplán ugyan észlelte a harccsoportot, és világítólévedékeket szórt felettük, de a dél felől közeledő csapatszállítókat nem látta meg.¹⁶

A következő estén, október 27-én, hogy eltereljék a japánok figyelmét a Treasury-szigetek megszállásáról, valamint a Torokina elleni, küszöbön álló invázióról, 725 amerikai tengerészgyalogos szállt partra Choiseul szigetén, ahol rajtaütöttek a japánokon, és egy héten keresztül megszállva tartották a szigetet, mielőtt kivonták őket. November 1.-én, a torokinai partraszállás előestéjén a teljes 39. csapásmérő egység összegyűlt a Purvis-öbölben, és megindultak Bougainville felé. Nem sokkal éjfél után meg is kezdték két repülőtér bombázását Torokinától északra, Bonis-nál, illetve a közeli Buka-szigeten. Ezután nagy sebességgel haladtak a part mentén délkeleti irányba, a partraszállási terület, valamint a shortland-szigeteki repülőtér bombázására. Ekkor már közeledtek a SARATOGA és a PRINCETON repülőgép-hordozók is, bombázókkal a fedélzetükön, melyek készen álltak rá, hogy teljesen megbénítsák Buka és Bonis légitámaszpontjait.¹⁷ Míg az így meggyengített japán légierő és helyőrség riadót fűjt és igyekezett összeszedni magát, Wilkinson tengernagy 3. partraszálló hadereje hajnalban behajózott az Augusztus császárnő-öbölbe, és megkezdte a partraszállást a Torokina-foknál. Mintegy 300 japán katona védte a hídfőállásnak kiszemelt részt, akiket a támadók gyorsan semlegesítettek. Ezután már csak a Rabaul felőli szórványos légitámadások jelentettek problémát, de a nap végére Wilkinson kétélű 14 000 katonát és 6000 tonnányi felszerelést tettek partra.¹⁸

¹³ http://www.navweaps.com/index_oob/OOB_WWII_Pacific/OOB_WWII_Augusta-Bay.htm 2013. 09. 10.

¹⁴ Tojo Hideki tábornok, a tárgyalat időszakban japán miniszterelnök.

¹⁵ POTTER, ELMER B.: *Admiral Arleigh Burke*. Naval Institute Press, Annapolis, 1990. 93.

¹⁶ O'HARA, VINCENT P.: *Battle of Empress Augusta Bay, November 2, 1943*. Elérhető: http://www.microworks.net/pacific/battles/empress_augusta_bay.htm 2013. 09.10.

¹⁷ POTTER: 94.

¹⁸ http://www.microworks.net/pacific/battles/empress_augusta_bay.htm 2013. 09. 10.

A Shortland-szigetek bombázása után a 39. csapásmérő egység visszavonult Vella Lavella közelébe, hogy találkozzon a tengeri logisztikai egységgel, és feltöltse készleteit. Burke 45. romboló-osztálya azonban vésszen kevés üzemanyaggal rendelkezett már, ezért nagy sebességgel a Kula-öbölbe hajózott, és egy ott állomásozó tankerről vett fel üzemanyagot. Ezután visszaindult Bougainville felé, és éjjel negyed 12-kor csatlakozott a flottához. Merrill ellentengernagy ekkor már az Augusztai császárnő-öböl felé tartott, hogy megütközzön azzal a közeledő, Omori Sentaro¹⁹ ellentengernagy által vezetett japán cirkáló- és rombolóflottával, amelyet a felderítő gépek jelentettek. A helyzet hátborzongatóan hasonlított a korábbi, Savo-szigetnél vívott ütközet előtti helyzetre, attól eltekintve, hogy az amerikai felderítő gépek most pontos jelentéseket adtak le, és Merrill ellentengernagy haditerve jobb volt. Nem az volt a célja ugyanis, hogy flottájával nelsoni méretű tengeri ütközetbe bonyolódjék (és esetleg megsemmisüljön), mivel tisztában volt azzal, hogy az ő hajói jelentik a szövetségesek fő erejét a délnyugat-csendes-óceáni térségben. Ezért a két romboló-osztályt küldte a közeledő japánok feltartóztatására, míg cirkálóival folytatta a hídfőállás biztosítását.²⁰

Burke a felderítő gépek jelentései alapján (nagy pontossággal) úgy számított, hogy hajnali fél három körül veheti fel a harcérintkezést az ellenséges erőekkel. 2:29-kor a MONTELLIER harci információs központja jelentette, hogy 306 fokos irányban, 32 ezer yard távolságban kontaktust észlelt. Merrill ennek alapján észak felé változtatott irányt, és úgy állította fel cirkálóit, hogy védhessék a torokinai hídfőállást a közeledőktől. Ez volt az Augusztai császárnő-öbölben vívott ütközet nyitólépése.²¹ Eközben Burke feszülten figyelte a radar kijelzőjét. Abban a pillanatban, amint feltűntek az ellenséges hajók, azonnal elindította a 45. romboló-osztály hajóit feléjük, anélkül hogy bevárta volna az ellentengernagy utasítását. Az amerikai és japán hadihajók ugyanazon az irányon haladtak egymás felé, nagy (több mint ötven csomós) sebességgel. Egymás után jelentek meg a japán egységek az amerikai radarokon, míg világossá vált, hogy három oszlopban közelednek északnyugati irányból. Burke a legészakibb japán harccsoport felé tartott, amely a SENDAI könnyűcirkálóból és három rombolóból állt. 02:45-kor, amikor az AUSBURNE 5600 yardnyira járt a SENDAI előtt, kiadta a parancsot a torpedók kilövésére. Húsz torpedó indult el a japán hajók felé, majd egyidejű jobbfordulatot rendelt el hajóinak. Ezen a ponton Stout sorhajókapitány, a CLAXTON parancsnoka, újabb öt torpedót indított el hajója vetőcsöveiből a SENDAI irányába. Bár a felállítás szerint az amerikai cirkálók és rombolók igen kedvező helyzetben voltak a torpedótámadáshoz, egyetlen lövésük sem talált célba. Közben az egyik japán hadihajó felderítő gépe világító-lövedékeket lőtt ki az amerikai cirkálók felett. A SENDAI-kötélék parancsnoka, Ijuin

¹⁹ Omori, Sentaro (1892-1974): Kumamotóban született. A háború kitörésekor rombolókat irányított, majd az itt tárgyalt események után a jokoszkai torpedós-kiképző iskola igazgatója lett. Bővebben: http://ww2db.com/person_bio.php?person_id=345 2013. 09. 10.

²⁰ http://www.navweaps.com/index_oob/OOB_WWII_Pacific/OOB_WWII_Augusta-Bay.htm 2013. 09. 10.

²¹ POTTER: 96.

Matsuji²² ellentengernagy meg is látta őket, azonnal elrendelte saját torpedói kilövését az amerikaiakra, és villanófényekkel riasztotta a kötelék többi hajóját. Mindhárom japán hajóoszlop dél felé fordult, hogy egysoros harcalakzatba rendeződjének. Amikor Merrill meglátta ezt, késedelem nélkül elrendelte, hogy minden egység azonnal nyisson tüzet rájuk.²³

A cirkálók negyvennyolc ágyúja azonnal tüzelni kezdett az ellenséges hajókra, amelyek az óramutató járásával megegyező irányba tartva kört írtak le, hogy elkerüljék a Burke rombolói által rájuk kilőtt torpedókat. Két japán romboló, a SAMIDARE és a SHIRATSUYU összeütközött a manőver végrehajtása közben, a SENDAI pedig kormánylapátjának elakadása miatt kénytelen volt kiállni az alakzattól. Az amerikaiak megnyerték az első összecsapást, de a 45. romboló-osztály hajói szétszóródtak. Burke-nek egy órára volt szüksége hogy megkeresse őket, helyreállítsa az alakzatot, és visszavezesse az ütközetbe. Ezalatt Merrill miközben folyamatosan pontosította ágyúi tüzeit, meg tudta tartani cirkálóit abban a pozícióban, ami megakadályozta a japánokat a hídfőállás felé való előretörésben. Körülbelül harminc percen át kellett gyors manőverekkel kerülgetnie az ellenséges ágyútüzet és torpedókat. Közben japán repülőgépek folyamatosan világítólövedékeket szórtak felettük, és ez a füsttel és az alacsonyan húzódó felhőzettel csökkentette Merrill radarjainak hatékonyságát. Miután három japán lövedék eltalálta a DENVER-t (bár szerencsájukra egyik sem robbant fel), Merrill parancsot adott, hogy fejlesszenek füstfüggönyt, majd ennek védelme alatt forduljanak meg.²⁴

Az Austin sorhajókapitány vezette 46. romboló-osztályt egyik szerencsétlenség érte a másik után. A FOOTE romboló elszakadt az alakzattól, és belefutott a SENDAI egyik torpedójába, amely leszakította a tatját. Ezután a hajó tehetetlenül sodródott tovább. Austin zászlóshajója, a SPENCE összeütközött egy másik rombolóval, majd egy japán gránát pontosan a vízvonalnál ért el találatot rajta. Ennek ellenére csak egy pillanatra lassult le, majd tovább üldözte a SENDAI-t, amely sérülése ellenére folytatta a tüzelést. Austin néhány rombolója több torpedót kilőtt rá, amelyek látszólag el is találták, de a felszínen maradt, és északnyugat felé haladva elérte a korábban összeütközött két kísérő rombolóját. Burke, miután összeszedte szétszórta hajóraját, most szintén északnyugat felé tartott. Ahogy elhaladt a viharvert SENDAI mellett, rombolói jégeső-szerű gránáttüzet zúdítottak rá, amely végül elsüllyesztette a japán cirkálót. Ezután észrevett néhány füstkoszorút viselő hajót, amelyekről azt hitte, a SENDAI kísérői. Azonnal tüzet nyitott rájuk, de ekkor kiderült, hogy Austin hajóit támadja, amelyek éppen ezeket a kísérőket üldözik. Mivel a korábban említett okokból a radarok meglehetősen rossz hatásfokkal működtek, „baráti tűz” alakult ki, és Austin rémülten figyelmeztette Burke-öt, és kérte a tüze-

²² Ijuin, Matsuji (1893-1944): Tokióban született. 1915-ben végzett a Császári Haditengerészeti Akadémián, cirkálókon és rombolókon szolgált. A háború alatt előbb az ATAGO nehéz-cirkáló, majd a KONGO csatahajó parancsnoka volt, mielőtt előléptették volna. Harc közben esett el Saipan szigetén. NISHIDA, HIROSI: *Materials of IJN: Ijuin, Matsuji*. Elérhető: <http://homepage2.nifty.com/nishidah/e/px43.htm#v002> 2013. 09. 10.

²³ http://ww2db.com/battle_spec.php?battle_id=8 2013. 09. 10.

²⁴ POTTER: 97.

lés beszüntetését. Ez a szituáció alkalmat adott a japán rombolóknak a szökésre, melyek éltek is ezzel.²⁵

Miután tisztázták a helyzetet, a két parancsnok egyesítette erőit, és elsüllyesztették a HATSUKAZE rombolót (ez utóbbi szintén ütközésben sérült meg, a MYOKO nehézcirkálóval koccant össze). A megmaradt japán erők ekkor már nagy sebességgel vonultak vissza Rabaul felé. Hajnalban Merrill megparancsolta, hogy fejezzék be az üldözést, és rendeződjenek védelmi formációba, a hamarosan elkerülhetetlenül bekövetkező légitámadás elhárítására. Így Burke három rombolót hátrahagyva (amelyek a megtorpedózott FOOTE hajótöröttjeit mentették), délnek fordult, hogy csatlakozzék a 39. csapásmérő egység többi részéhez.²⁶

Az előre látott légitámadás nyolc óra után néhány perccel kezdődött. Körülbelül száz, különböző típusú repülőgép szállt fel Rabaulból, és támadta meg az amerikai flottát. Merrill egy körfordulatot tett hajóival az óramutató járásával megegyező irányba, ennek segítségével képes volt folyamatosan a lehető legnagyobb tűzerőt biztosítani a támadók ellen, és hajói kölcsönös tűztámogatást is nyújthattak egymásnak. Az amerikaiak végül tizenhét japán repülőgépet lőttek le, míg ők összesen két jelentéktelen bombatalálatot szenvedtek. Mivel Halsey tengernagy utasítása szerint meg kellett várniuk az utolsó szállítóhajó kirakodását is, a 39. csapásmérő egység csak november 3-a délutánján térhetett vissza kimerülten a Purvis-öbölbe.²⁷

A következő napon a Camp Crocodile-ban székelő délnyugat-csendes-óceáni parancsnokság pánik közeli állapotba került, miután egy felderítő repülőgép azt jelentette, hogy hét japán nehézcirkáló, egy könnyűcirkáló és négy romboló közeledik Trukról Rabaul felé. A hírszerzés azt gondolta, ezek üzemanyag-felvétel céljából tartanak Rabaulba, majd folytatják az útjukat Torokina felé. Mivel a 39. csapásmérő egység nemcsak kimerült volt, hanem jelen pillanatban távol is volt az Augusztai császárnő-öböltől, csak Frederick Sherman²⁸ altengernagy két repülőgép-hordozóját, a SARATOGÁ-t és a PRINCETON-t és kísérőiket tudták ellenük küldeni, amelyek nagy sebességgel el is indultak észak felé. A probléma az volt, hogy a már közel két éve japán megszállás alatt álló rabauli bázist régóta napi rendszerességgel (bár különösebb sikerek nélkül) támadták az Új-Guineáról felszálló amerikai repülőgépek. Ennek következtében a japánok telezsúfolták az egész bázist légvédelmi fegyverekkel, a környéken pedig több nagy légitámaszpontot létesítettek. Ezek ellen repülőgép-hordozókról indítani támadást öngyilkosságnak tartották a pilóták, de talán még a hajók számára is. Halsey, akitől különben nem állt távol a kockáza-

²⁵ http://www.microworks.net/pacific/battles/empress_augusta_bay.htm 2013. 09. 10.

²⁶ POTTER: 98.

²⁷ POTTER: 99.

²⁸ Sherman, Frederick C. (1888-1957): A michigani Port Huronban született. 1910-ben végzett Annapolisban. Szolgált felszíni hadihajókon és tengeralattjárókon is, 1935-ben kapott haditengerészeti repülő-s-kiképzést. 1940-től a LEXINGTON repülőgép-hordozó parancsnoka volt, részt vett a korall-tengeri ütközetben is. 1942 októberében nevezték ki a 16. csapásmérő kötelék parancsnokává, később több különböző vezetői beosztásban harcolta végig a háborút. Bővebben: http://www.history.navy.mil/bios/sherman_frederickc.htm 2013. 09. 10.

tos helyzetek vállalása, később azt mondta, hogy az egész délnyugat-csendes óceáni parancsnoki ideje alatt ez volt a legrendkívülibb, legkétségbeesettebb helyzet, amivel szembe kellett néznie. Ebben szerepet játszhatott az a tény is, hogy fia ekkor a SARATOGA fedélzetén szolgált. Minden ilyen megfontolás ellenére úgy döntött, hogy a torokinaí hídfő és az ott harcoló tengerészgyalogosok védelme a legfontosabb, ezért elrendelte a támadást.²⁹

Ezt a következő napon hajtották végre, briliáns eredménnyel. Míg a Vella Lavella-ból felszálló vadászgépek elhárító- és fedező légijárőröket alkottak, Sherman altengernagy összes (közel száz) repülőgépét elindította Rabaul ellen. Az amerikai zuhanóbombázók és torpedóvető repülőgépek súlyosan megrongálták az ATAGO, a MAYA, a MOGAMI, a TAKAO, AGANO és a CHIKUMA cirkálókat, valamint két rombolót. A japánok mindössze tíz amerikai gépet lőttek le. Ezek után bizonyossá vált, hogy belátható időn belül nem várható felszíni támadás a torokinaí hídfő ellen.³⁰

Halsey megkísérelte megismételni a bravúrt, ezúttal nagyobb téttel: kérte Nimitz tengernagytól, hogy ideiglenesen helyezze az ő parancsnoksága alá Alfred Montgomery altengernagy három repülőgép-hordozóból álló 12. harccsoportját, amelyhez az ESSEX, a BUNKER HILL és az INDEPENDENCE tartozott. Ezzel, valamint a már korábban rendelkezésére álló hordozókkal november 11-én Halsey újabb légitámadást indított a rabauli Simpson Harbor ellen. Sherman gépeinek támadása (amely észak felől érte volna Rabault) a rossz időjárás miatt megghiúsult, de Montgomery déli irányból érkező bombázói újra végigsöpörtek Simpson Harbor-ön. A japánok 120 repülőgép bevetésével ellentámadást indítottak Montgomery hajói ellen, ami teljes kudarcba fulladt, összesen harmincöt gépet vesztek anélkül, hogy egyetlen amerikai repülőgép-hordozót, vagy kísérőhajót megrongáltak volna. Az amerikaiak teljes vesztesége a támadás és az ellencsapás visszaverése során tizenegy gép volt.³¹

A két támadás bebizonyította, hogy a repülőgép-hordozók képesek megerősített, komoly légvédelemmel ellátott szárazföldi célpontokat támadni anélkül, hogy súlyos veszteségeket szenvedjenek. Montgomery és Sherman hajói ezután a Csendes-óceán középső része felé indultak, hogy részt vegyenek a Gilbert-szigetek két tagja, Makin és Tarawa elleni támadásban. Amit (egyelőre) nem vettek észre, a következő tény volt: nekik volt köszönhető, hogy a Bougainville elleni támadás aránylag kisebb veszteséggel járt. Valóban megbénították a japán flottát, az amerikai repülőgép-hordozók támadásai olyan nagy veszteségeket okoztak a japánoknak (elsősorban a repülőgépek tekintetében), hogy a japán hordozók szinte használhatatlanná váltak, légi támogatás nélkül pedig a Japán Egyesített Flotta tehetetlen volt. Ugyanakkor az amerikai támadások ellenére még mindig elegendő repülőgép volt Rabaulban ahhoz, hogy zaklatni tudják azokat az egymást követő konvojokat, amelyek az utánpótlást szállították a torokinaí hídfőhöz. Az erősebb légvédelem biztosításához Merrill altengernagy azt kérte Nimitz-től, hogy egy újabb, cirkálókból és rombolókból álló

²⁹ http://ww2db.com/battle_spec.php?battle_id=8 2013. 09. 10.

³⁰ POTTER: 99.

³¹ http://ww2db.com/battle_spec.php?battle_id=8 2013. 09. 10.

harccsoporttal erősítse meg a 39. csapásmérő egységet. Valóban jelentős veszteségeket szenvedett: a FOOTE és THATCHER rombolók olyan súlyosan megsérültek az Augusztai császárnő-öbölnél vívott ütközetben, hogy hosszas javításra volt szükségük, ráadásul november 12.-ről 13.-ra virradó éjszakán egy japán torpedóvető repülőgép eltalálta a DENVER cirkáló hátsó géptermet is. Addigra összesen 33861 katonát és 23137 tonna felszerelést tettek partra a hídfőben.³²

Mind a hídfőt, mind az utánpótlást szállító hajókat fenyegették a Buka-szigeti repülőtérről felszálló japán gépek. Bár november 1.-én a rombolók támadása a másik, Bonis-i légitámaszponttal együtt kiütötte egy időre, ekkorra már ismét használhatóvá vált. Mivel túl távol voltak az amerikai szárazföldi bázisú repülőgépek számára, Burke 23. rombolóraját bízták meg, hogy indítsanak egy újabb támadást a tenger felől. Ez nem volt egyszerű feladat felszíni hadihajók számára, különösen mivel összesen hat hajóra csökkent a kötelék, de a tengerészek biztosak voltak benne, hogy el tudják végezni. Burke ismét meglepetésszerű támadást tervezett. Ahelyett, hogy a legkézenfekvőbb útvonalon, Bougainville nyugati partjai mentén haladt volna a célpont felé, nyugat felé tartott, egészen a keleti hosszúság 154. fokáig, ezután északi irányba fordult, majd, miután egy magasságba ért a Buka-szigettel, a sötétség leple alatt elindult keletnek. A meglepetés előnye azonban elveszett, amikor Austin sorhajókapitány zászlóshajója hirtelen szonárkontaktusba került egy felszínre emelkedett japán tengeralattjáróval. Azonnal tüzet is nyitott rá, a tengeralattjáró azonban lemerült és elmenekült. A lövöldözés azonban riasztotta a Buka-szigeten lévő japánokat, akik azonnal bombázókat indítottak a támadók ellen. Ezek viszont egyetlen találatot sem értek el, bár az AUSBURNE hajótestét egy veszélyes közelségben robbanó bomba repeszei több helyen behorpasztották, de sem szerkezeti károsodást, sem súlyosabb sérüléseket nem okoztak. Két órával később japán torpedóvető repülőgépek támadták meg az amerikai hajókat, de az ügyes manőverezésnek köszönhetően egyetlen torpedó sem találta el őket. 4:18-kor elérték a partot. Bár szinte folyamatosan nehézfegyverekkel tüzeltek rájuk, a 23. rombolóraj hajnali 5 órára elérte a kifutópályát, amelyet tökéletesen használhatatlanná lőttek, az irányító- és raktárlétesítményeket romokká változtatták, majd gyakorlatilag sérülés nélkül visszahajóztak a nyílt tengerre. A tüzérségi megfigyelést végző repülőgépek azonnal továbbították a hírt, így mire november 18-án a hajók visszaértek a Purvis-öbölbe, hatalmas ovációval fogadták őket. „Szerencsés Raj”-nak nevezték el őket, Burke pedig megkapta a Legion of Merit kitüntetését.³³

Bár valóban szerencsések voltak, a kötelék minden hajója megérett a felújításra. Ennek első jele az volt, hogy a STANLY tönkrement. Ennek kivonása után három hajó maradt a 45., kettő pedig a 46. romboló-osztály kötelékében. A SPENCE szintén igen rossz állapotban volt, 35 csomós névleges sebességéből legfeljebb 30-at tudott elérni, és a raj többi hajója sem volt sokkal jobb állapotban. Amikor a felderítő gépek újabb rombolók Rabaulba érkezését jelentették, a délnyugat-csendes-

³² http://www.microworks.net/pacific/battles/empress_augusta_bay.htm 2013. 09. 10.

³³ POTTER: 101.

óceáni parancsnokság már tudta, hogy a 23. rombolóraj újabb feladatot kap. Attól tartottak, hogy a japánok egy újabb „Tokió-expresszt” akarnak létrehozni Bougainville felé, hogy evakuálják a Bougainville és Buka szigetén lévő csapataikat. November 24-én délben a 23. rombolóraj éppen üzemanyag-feltöltésen volt a Hathorn-szorosban, amikor parancsot kaptak, hogy gyorsan végezzenek, majd induljanak Uncle Point, egy Torokinától nyugatra eső találkozási pont felé, ahol megkapják a további információkat és utasításokat. Burke és Austin eközben arról tárgyalt, részt vehet-e a SPENCE a következő műveletben. Austin sorhajókapitány elkeseredett attól, hogy esetleg át kell helyeznie lobogóját a CONVERSE-re. Burke végül úgy döntött, hogy az üzemanyag-felvétel során megszemléli a SPENCE-t. Beszélt a kapitánnyal és a legénységgel egyaránt, és úgy találta, a morál megfelelő. Mikor megkérdezte, milyen maximális sebességet képesek elérni a hajóval, a válasz ez volt: „31 csomót”. Végül úgy döntött, ad nekik egy esélyt annak ellenére, hogy ez a szabályzat megsértésének számított.³⁴

Az immár az új-kaledóniai Nouméa-ban működő délnyugat-csendes-óceáni parancsnokságon Thurber irányította a műveleteket, mivel Halsey tengernagy ekkor az ausztráliai Brisbane-ben tárgyalt MacArthur tábornokkal. A hírszerzés azt jelentette, hogy az újjáéledt „Tokió-expressz” már aznap este megkezdte a friss csapatok szállítását Buka szigetére, és az ottani repülőszemélyzet evakuálását Rabaulba. Thurber információt kért Burke-től az időjárási viszonyokról, hajói számáról, a becsült érkezési időről, valamint a hajóraj sebességéről. Az üzenetet Burke 17:30-kor kapta meg Vella Lavella közelében. A válasz a következő volt: „Öt hajó, becsült érkezés Uncle Pointra 22:00, idő felhős, sebesség 31 csomó.”³⁵ Ez a jelentés okozott néhány vidám percet a főhadiszálláson. Burke ugyanis már napok óta bombázta őket tiltakozásaival az ellen, hogy rombolói maximális sebességét a karbantartás hiánya miatt a névleges 35-ről 30-ra csökkentették. Most olyannyira ösztönözte az újabb bevetés lehetősége, hogy egy extra csomót csapott hozzá a maximumhoz. Thurber ezt a választ küldte:

*„31-csomós Burke-nek. Állítsa a hajóit a Buka-Rabaul útvonalon keresztirányban, Bukától 35 mérföldre nyugatra. Ha helyi idő szerint 3:00-ig nem lép harcérintkezésbe az ellenséggel, a déli szélesség 25. fokánál vegyen fel üzemanyagot. Ha ellenség tűnne fel, tudja mit kell tennie.”*³⁶ Ezenkívül tájékoztatta Burke-öt, hogy a helyszínre érkezés után éjszaka és nappal folyamatos légítámogatást biztosítanak számára. Több utasítás egyelőre nem érkezett, mivel tartottak az esetleges japán lehallgatóktól. Ugyanakkor itt jelenik meg az a becenév, amely – köszönhetően az amerikai sajtónak, ami ezen a néven emlegette a továbbiakban - egész pályafutása során végigkísérte a sorhajókapitányt: „31-csomós” Burke.

Burke számára ez az üzenet jelentette az első lépést leghíresebb győzelme, a Szent György-foki ütközet felé. Úgy gondolta, nagyobb eséllyel találkozhat az ellenséggel Bukától kissé távolabb, mint a Thurber által javasolt 35 mérföld. Az a terü-

³⁴ Uo. 102.

³⁵ Uo. 102.

³⁶ POTTER: 103.

let, amelyet végül kiválasztott, olyan közel esett Rabaulhoz, hogy övé volt az első szövetséges felszíni egység, ami behatolt oda azóta, hogy két évvel korábban a japánok elfoglalták a kikötőt. Az éjszaka sötét volt, vastag felhőzettel, és erős esővel. Hajnali 1:40-kor a hajóraj elérte a tervben szereplő területet. Fő irányuk észak volt, a 45. romboló-osztály haladt elől, 5000 yardnyira követte őket a 46. romboló-osztály, 225 fokos irányban. Úgy tervezték, hogy Burke csoportja indít először torpedótámadást, majd a két csoport össztűzet zúdít rájuk. Ez a taktika jól működött korábban, de éppen az Augusztus császárnő-öbölben nem volt sikeres, a japánok forduló-manővere miatt.³⁷

Néhány perccel később már meg is jelent az első kontaktus. A radar 11 mérföld távolságból, kelet felől közeledő hajókat jelzett. Burke feléjük fordította az AUSBURNE-t, és hamarosan megállapította, hogy két darab új, 2000 tonnás japán romboló, az ONAMI és a MAKINAMI közeledik. Austin, a tervnek megfelelően két hajójával Burke oldalára akart zárkózni, amit rádión jelentett is neki. Burke azonban utasította, hogy tartsa a pozícióját. Amikor 50 fokos irányban fordult az ellenség felé, Burke hajóiról tizenöt torpedót indított el, majd azonnal fordulatra adott parancsot, elkerülendő az esetleges ellenséges torpedókat. Mielőtt elérték volna célpontjaikat, az AUSBURNE újabb radarkapcsolatokat észlelt: három újabb hajó közeledett kelet felől, hét mérföldnyi távolságban. Ez utóbbiak zsúfolva voltak a Buka-szigetről evakuált japán repülőcsapatokkal. Burke jelezte Austinnak, hogy nyisson tüzet az első célpontokra, míg ő az újak nyomába ered, amit haladéktalanul meg is tett.³⁸

Ugyanebben a pillanatban az amerikai torpedók becsapódtak az első csoport rombolóiba. Három fűlsiketítő robbanás rázta meg a csatateret. Az élen haladó ONAMI egy hatalmas robbanással darabjaira szakadt és hullámsírba merült, fedélzetén a kötelék parancsnokával, Kagawa Kiyoto sorhajókapitánnyal. A MAKINAMI, bár az orr és a tat egyaránt lángokban állt, a felszínen maradt. Burke rádión jelentette ezt a főhadiszállásnak, hozzátéve, hogy „31 csomóval haladok az ellenség felé”. Thurber, immár új hívójelén („31-csomós Burke”) szólítva, utasította, hogy akár a SPENCE-t hátrahagyva is, gyorsítsanak 33 csomóra. Tisztában volt ugyanis az új japán rombolók nagy sebességével. Burke eközben 45 fokkal jobb felé irányította alakzatát hatvan másodpercig, mielőtt visszafordult volna az előző, keleti főirányra. Miután visszaálltak eredeti kurzusukra, a hátuk mögött hatalmas robbanásokat hallottak: japán torpedók voltak, amelyektől Burke előbbi cikkcakk manővere mentette meg a köteléket.³⁹ Mivel a menekülő japánok ellen a torpedó-támadás hiábavaló lett volna, Burke elrendelte, hogy hajói lépcső-alakzatba rendeződve nyissanak tüzet az előlő lövegeikből. Amikor a japánok viszonzták a tüzet, az amerikaiak ügyes manőverezéssel kicselezték a japán tüzéreket, bár jó néhány gránát robbant a közelükben. Burke attól tartott, hogy a japán hajóoszlop esetleg irányt vál-

³⁷ http://www.navweaps.com/index_oob/OOB_WWII_Pacific/OOB_WWII_Cape-St_George.htm 2013. 09. 10.

³⁸ http://www.microworks.net/pacific/battles/cape_stgeorge.htm 2013. 09. 10.

³⁹ POTTER: 105.

tozgat jobb vagy bal felé, így „*áthúzva a T-t*”, és torpedókat indítanak ellenük, amelyeket ebből a pozícióból nehezen tudtak volna elkerülni. Ehelyett az ellenséges alakzat szétesett, a YUGURI romboló tovább haladt északi irányban, a másik kettő pedig nyugat (vagyis Rabaul) felé fordult. Burke nem kívánta megosztani erőit, így teljes sebességgel az észak felé tartó magányos hajó nyomába eredt. A három amerikai romboló koncentrált tüze csakhamar elsüllyesztette a YUGURI-t.⁴⁰

Eközben Austin hajói, a CONVERSE és a SPENCE folyamatosan tűz alatt tartották az első torpedótámadásban megsérült MAKINAMI-t, amelyet sorozatos robbanások ráztak meg. Burke tudta volna használni a két hajót a többi célpont üldözésében, de Austin ragaszkodott hozzá, hogy addig tüzelenek a hajóra, amíg végleg hullámsírba nem merül. Érthető álláspont: nem kockáztathatták, hogy futni hagyják, ilyen közel egy japán tengerészeti támaszponthoz, ahová könnyen bevontathatják, megjavíthatják, és újabb bevetésre küldhetik.⁴¹

Ezután Burke kelet felől, Austin pedig dél felől indult a megmaradt két japán romboló üldözésére. A hajóraj közeledett a Szent György-fok felé, amely mellett volt a Rabaul kikötőjébe, Simpson Harbor-ba vezető csatorna. Burke rádión kérdezte Austint, képesek-e még megtámadni a japánokat, de Austin hajóinak ekkor már vésszenen kevés üzemanyaga maradt. Így, körülbelül 4:00-kor kénytelenek voltak a Treasury-szigetek, vagyis hazafelé venni az irányt. Burke arra számított, hogy napfelkelte után erős légitámadásokat indítanak ellenük, de Thurber és a főhadiszállás repülőparancsnoka állták szavukat: nagyszerű légifedezetet biztosítottak a rombolóknak, végig a visszaúton.⁴² Az ütközet alatt Burke időközi jelentéseket küldött a főhadiszállásnak. Most továbbított egy hosszabb összefoglalót, amelyben leírta az eseményeket. Thurber elismerte, hogy a 23. rombolóraj dicséretre méltóan hajtotta végre küldetését. Ezzel egyetértett Halsey tengernagy is, aki aznap délután tért vissza Brisbane-ből Nouméa-ba. Személyesen jelentette a győzelmet MacArthur tábornoknak és Nimitz tengernagynak. Nimitz és a Közép-Csendes-Óceáni Haderő ekkor a Gilbert-szigetek visszafoglalását ünnepelték, mely hadművelet a leírtakkal egyidőben zajlott. Ez ugyan sokkal nagyobb léptékű győzelem volt, mint a Szent György-foknál kivívott, ugyanakkor sokkal véresebb is: 650 amerikai tengerész vesztette életét a Makinnál elsüllyedt LISCOMBE BAY kíséző repülőgép-hordozón, és több mint ezer tengerészgyalogos esett el a Tarawa szigetén vívott harcokban. Ezzel ellentétben a Szent György-foki ütközet amerikai szempontból teljesen „tisztá” győzelem volt, hiszen ők egyáltalán nem szenvedtek veszteségeket, miközben három japán rombolót küldtek hullámsírba. Amikor november 28-án visszatértek a Purvis-öbölbe, még a korábbinál is nagyobb ünneplésben részesültek, és a „*Szerencsés Raj*” becenevüket „*Bátor Raj*”-ra változtatták, a sorhajókapitányra pedig újabb kitüntetés, ezúttal a Navy Cross várt.⁴³

Burke ezután még néhány hónapig töltötte be a 23. rombolóraj parancsnoki

⁴⁰ http://www.microworks.net/pacific/battles/cape_stgeorge.htm 2013. 09. 10.

⁴¹ POTTER: 106.

⁴² http://ww2db.com/battle_spec.php?battle_id=8 2013. 09. 10.

⁴³ POTTER: 109.

posztját. Ezalatt részt vett a Gloucester-foki partraszállás biztosításában, valamint a Rabaul és az új-írországi Kavieng haditengerészeti támaszpont elleni blokád kialakításában. 1944 márciusában azonban új beosztást kapott, a 3. repülőgép-hordozó raj parancsnokának, Marc A. Mitscher ellentengernagynak vezérkari főnökévé nevezték ki. Bár Burke vérbeli rombolós tengerész volt, eddigre el kellett fogadnia, hogy a felszíni hadihajók helyett a repülőgép-hordozós harci kötelékek jelentik a továbbiakban a tengeri haderő gerincét. Ezután a háború végéig részt vett az összes nagy hadműveletben a Csendes-óceán térségében, beleértve a Fülöp-szigeteki, az Iwo Jima-i és az okinawai ütközeteket is. A háború után több különböző beosztásban szolgált, míg 1949-ben előléptették ellentengernaggyá, és kinevezték a Haditengerészeti Minisztérium Fegyverkutatási és –Fejlesztési Bizottságának elnökévé. A koreai háború kitörésekor a távol-keleti haditengerészeti erők vezérkari főnökévé nevezték ki, ebben a minőségében tagja volt annak az ENSZ-delegációnak, amely 1951 júliusában megkezdte a fegyverszüneti tárgyalásokat az észak-koreaiakkal. Hat hónappal később visszatért Washingtonba, ahol a haditengerészet stratégiai tervezési osztályának vezetője lett. 1954 áprilisától az Atlanti-óceáni Flottánál szolgált, majd Dwight D. Eisenhower elnök 1955 augusztusában előléptette tengernaggyá, és több rangidős admirálist megelőzve, kinevezte Burke-öt a haditengerészet műveleti parancsnokává. Hivatali ideje alatt álltak hadrendbe az első nukleáris rakétahordozó tengeralattjárók. 1961 augusztusában nyugállományba vonult, 1996. január 1.-én halt meg, 94 éves korában. Az Egyesült Államok Haditengerészeti Akadémiájának temetőjében temették el a Maryland állambeli Annapolisban. Az USA haditengerészetében olyan tisztelet övezte, hogy még életében, 1991-ben egy rombolóosztályt neveztek el róla.⁴⁴

---

⁴⁴ ABSHIRE, David M.: *The inimitable Admiral. Arleigh „31-knots” Burke. Lessons for Leadership and Strategy Today*, 2010, 5-27. http://www.thepresidency.org/storage/documents/Burke_Lecture.pdf 2013. 09. 10.